

Biyoloji Dersi Ö?renme Ortam? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Biyoloji Dersi Ö?renme Ortam? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18093>

Özet

Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamı Ölçeği (BDÖÖÖ), öğrencilerin biyoloji dersine özgü öğrenme ortamına dair algılarını ve görüşlerini ölçmek amacıyla 2013 yılında geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, öğrencilerin sınıf yönetimi, öğretmen rolleri, dersin kendisine yönelik tutumları ve öğretmen-öğrenci ilişkileri gibi temel bileşenler hakkındaki algılarını değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu ölçek, eğitim araştırmacılarına ve uygulayıcılara, biyoloji derslerindeki mevcut öğrenme koşullarını iyileştirmeye yönelik kritik veriler sunmayı amaçlamaktadır.

Ölçek toplamda 37 maddeden ve dört ana alt boyuttan oluşmaktadır. Derecelendirme sistemi olarak 5'li Likert ölçeği kullanılmaktadır (1= kesinlikle katılmıyorum, 5= kesinlikle katılıyorum). Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlamayı hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Biyoloji Dersi, Öğrenme Ortamı, Öğrenci Algıları, Ölçek Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Öğretmen-Öğrenci İlişkisi, Likert ölçeği, Psikometrik.

Yazarlar

Selami Yeşilyurt, Feyma Gül, Halil Koca

Amaç

Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamı Ölçeği'nin temel amacı, ortaöğretim veya benzeri seviyedeki öğrencilerin biyoloji dersi sırasında deneyimledikleri ve algıladıkları öğrenme ortamının kalitesini, yapısını ve etkileşim düzeyini ölçmektir. Bu araç, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini, ders içeriğine yönelik öğrenci tutumlarını ve sınıf içi sosyal iklimi nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır.

Ölçek, biyoloji eğitiminde öğrenme ortamlarının hangi boyutlarının öğrencilerin başarılarına ve motivasyonunu pozitif veya negatif yönde etkilediğini belirlemek için kritik bir rol oynamaktadır. Araştırmacılar bu ölçeği kullanarak, öğrenme ortamı ile akademik başarı arasındaki korelasyonel ilişkileri inceleyebilirler.

Yapı

BDÖÖÖ, biyoloji dersi özelinde öğrenme ortamının dört temel psikososyal ve pedagojik boyutunu ölçen çok boyutlu bir yapıdır. Bu yapı, öğrencilerin öğretmen merkezli uygulamalara, dersin içeriğine ve sınıf içi sosyal dinamiklere dair bilişsel ve duygusal tepkilerini kapsamaktadır. Ölçeğin ölçtüğü ana yapı, öğrencinin biyoloji sınıfındaki öznel deneyimlerinin bütününe temsil

eden "Öğrenme Ortamı Algısı"dır.

Ölçek, öğrenme ortamını tek bir skor yerine, öğrencilerin algıladıkları farklı dinamikleri ayrı ayrı analiz etmeye olanak tanıyan dört alt boyuta ayrılarak daha detaylı bir değerlendirme sunmaktadır. Bu alt boyutlar, öğrenci-öğretmen etkileşiminden dersin kendine yönelik tutumlara kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Geçerlik

Yeilyurt, Gül ve Koca (2013) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışması, ölçeğin kuramsal olarak öngörülen dört faktörlü yapıyı deneysel verilerle desteklediğini göstermeyi amaçlamıştır. Bu süreçte, genellikle açmılayıcı veya doıııılayıcı faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçek maddelerinin ilgili alt boyutlara uygun şekilde yüklendiği ve yapısal bütünlüğünün korunduğu tespit edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, maddelerin ilgili faktörlere yüksek yük değerleri ile daıııldığı ve ölçeğin biyoloji dersi öğrenme ortamını başarıyla ölçtüğüne dair kanıtlar sunulmuştur. Detaylı geçerlik sonuçları için orijinal akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla iç tutarlılık analizleri yapılmıştır. Güvenirlik çalışması, ölçek maddelerinin tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını kanıtlamayı amaçlamıştır. Geliştirme sürecinde, BDÖÖ'nün toplam skorları ve her bir alt boyutu için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek oranda uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme kapasitesine sahip olduğunu ifade ederek ölçümün güvenirlik düzeyini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamı Ölçeği, faktör analizi sonucunda 37 madde ve 4 alt boyuttan oluşan bir yapı sergilemektedir. Bu dört faktör, öğrenme ortamının farklı yönlerini temsil etmektedir:

Öğretmenin Sınıf Yönetimi ve Eğitimci Rolüne Yönelik Görüşler (14 madde): Öğretmenin dersi ne kadar istekli anlattığı, dersi yönetme becerisi ve pedagojik yeterliliğine dair öğrenci algıları ölçer.

Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamına Yönelik Görüşler (11 madde): Sınıfın genel öğrenme iklimi, konuya odaklanma düzeyi ve öğrencilerin öğrenme sürecine katılmaları.

hakkındaki algılar değerlendirir.

Biyoloji Dersine Yönelik Görüşler (7 madde): Öğrencilerin biyoloji dersinin içeriğini anlama kolaylığı, derse karşı genel tutumları ve algılanan zorluk düzeyi ile ilgilidir.

Öğretmen-Öğrenci İlişkisine Yönelik Görüşler (5 madde): Öğretmenin sınıfıta eğitimci davranış davranmadığı, destekleyici rolü ve öğrencilerle kurduğu kişisel iletişimin kalitesini ölçer.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: 5'li Likert ölçeği formatında bir öz bildirim envanteridir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Genellikle ortaöğretim seviyesi)

Yaş Grubu: 14-18 yaş aralığındaki lise öğrencileri (Araştırma makalesinde belirtilen örneklem grubuna bağlı olarak kesinleştir).

Popülasyon Detayları: Ölçek, genellikle eğitim bilimleri araştırmalarında, biyoloji dersi alan lise öğrencilerinden toplanan verilerle standartlaştırılmıştır.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, verilen 37 maddeye ne ölçüde katıldıkları 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında bir derecelendirme yaparak belirtirler. Yüksek skorlar, ilgili öğrenme ortamı boyutuna dair daha pozitif algıyı işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Biyoloji Eğitimi, Öğrenci Algıları, Faktör Yapısı, Güvenirlilik, Geçerlik, Sınıf iklimi, Öğrenme Ortamı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

İletişim Adresi: Selami Yeşilyurt (Sorumlu Yazar). selamiye@hotmail.com

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanıma açktır, ancak sorumlu yazar (Selami Yeşilyurt) ile e-posta yoluyla iletişime geçilerek izin alınması önerilir. Ticari amaçlı kullanımlar için ücret talep edilebilir.

Kaynaklar

Yeşilyurt, S., Gül, Z. ve Koca, H. (2013). Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamı Ölçeği (BDÖÖÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 223-236. Makalenin orijinal bağlantısı: kefdergi.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: biyoloji-dersi-ogrenme-ortami-olcegi-bdooo-toad.pdf

Biyoloji Dersi Öğrenme Ortamı Ölçeği Maddeleri

Ölçek 4 alt boyut ve 37 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda her bir alt boyuta ait örnek bir madde sunulmuştur:

Öğretmenin sınıf yönetimi ve eğitimci rolüne yönelik görüşler (14 m): Biyoloji öğretmenimiz dersini istekle anlatır.

Biyoloji dersi öğrenme ortamına yönelik görüşler (11 m): Biyoloji dersinde sınıfın konuya yönelik ilerleme kaydetmesinde ilgili davranır.

Biyoloji dersine yönelik görüşler (7 m): Biyoloji dersinde öğretmenimizin anlattığı biyoloji konuları kolay kavrar.

Öğretmen-öğrenci ilişkisine yönelik görüşler (5 m): Biyoloji öğretmenim sınıfı herkese eğitirken davranmaktadır.